

حکم شرعی معامله در بازار فارکس

آذر ۱۷، ۱۳۹۹ | آخرین اخبار، اقتصاد و بازار، دیدگاه و گزارش

کارشناس فقه و مبلغ تخصصی دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان ضمن تشریح شرایط بازار فارکس و احتمال وجود معاملات صوری، غیرشرعی و ربوی در این بازار به بررسی حکم شرعی فعالیت در بازار فارکس پرداخت.

به گزارش شبکه اجتهاد به نقل از روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان، حجت‌الاسلام امیر صالحی، کارشناس فقه و مبلغ تخصصی دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان، به بررسی حکم شرعی معامله و فعالیت در بازار فارکس پرداخت و با بیان اینکه «فارکس» به زبان ساده به معنی بورس بین‌المللی تجارت ارز است، اظهار کرد: بازار فارکس بازاری است که در آن ارزهای مختلف نظیر ریال، دلار، یورو، پوند، ین و دینار معامله می‌شوند. در این بازار یک ارز را توسط ارز دیگری معامله می‌کنند و کسی که قصد معامله دارد اگر احساس کند که ارزش ارزی در حال افزایش است آن ارز را خریداری می‌کند و هنگامی که ارزش آن افزایش یافت به فروش آن می‌پردازد و یا ارز گران را فروخته و پس از ارزان شدن مجدداً خریداری می‌کند و از این راه سود می‌برد.

اشکالات بازار فارکس

صالحی خاطرنشان کرد: آنچه امروزه به عنوان «بازار فارکس» در اینترنت مطرح است، اشکالاتی دارد که موجب حرمت و عدم جواز این نوع معاملات شده و نخستین اشکال این است که بسیاری از کسانی که خود را در محیط اینترنت به عنوان کارگزار بازار فارکس معرفی می‌کنند و پایگاه یا وبلاگی به این نام برای خود ایجاد کرده‌اند، دارای هویت مشخصی نیستند و هدف آنها از این کار صرفاً کلاه برداری است و با این شیوه به تطمیع مردم پرداخته و سرمایه آنان را غارت کرده و چون محل معلومی ندارند، مال باخته هیچ راهی برای استیفاء حق خود نخواهد داشت و همه سرمایه خود را از دست خواهد داد.

مبلغ تخصصی دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان تصریح کرد: اشکال دیگر بازار فارکس این است که بعضی از سرمایه‌گذاری‌های در فضای مجازی یک نمایش صوری بیش نبوده و واقعیت ندارد، زیرا آنان اموال سرمایه‌گذار را جای دیگری مثل قاجاق و نظیر آن سرمایه‌گذاری کرده‌اند. این قسم از معاملات فارکس قطعاً شرعی نیست زیرا جدای از اشکالات دیگر به شرط سرمایه‌گذار که صاحب مال است و شرط کرده که سرمایه‌اش در خرید و فروش ارز به کار گرفته شود عمل نشده است.

شرط حرام معامله را باطل می‌کند

وی ادامه داد: بخش دیگری از کسانی که خود را در محیط اینترنت به عنوان کارگزار بازار فارکس معرفی می‌کنند اگر چه دارای هویت مشخصی هم باشند و حقیقتاً هم معامله ارز انجام می‌دهند، اما در ضمن قرار داد خود با صاحبان سرمایه شرط‌هایی مطرح می‌کنند که آن شرط‌ها خلاف شرع است، مثل اینکه شرط می‌کنند در زمان‌هایی که معامله‌ای در کار نیست این سرمایه را به صورت ربوی به بانک یا مؤسسه‌ای قرض داده و سود دریافت کنند.

صالحی با بیان اینکه شرط حرام موجب بطلان معامله می‌شود، اظهار کرد: بنابراین کار کردن با چنین بازاری نیز حرام است، بنابراین معاملات فارکسی که امروزه از طریق اینترنت انجام گیرد، اگر تمام شرایط معامله در آن رعایت شود یعنی هم هویت کارگزار احراز شود و هم اطمینان حاصل شود که کارگزار مطابق خواست صاحب سرمایه معاملات را مرتب می‌کند و از جهت قوانین کشوری نیز مقررات ورود و خروج سرمایه رعایت شود و قراردادهای جانبی نیز مشروع باشد، شرعاً جایز است.

نظر مراجع معظم تقلید پیرامون فارکس

این کارشناس فقه و احکام شرعی در ادامه به بررسی فتاوی مراجع معظم تقلید پیرامون بازار فارکس پرداخت و گفت: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پاسخ به این سؤال که معامله در بازار فارکس چه حکمی دارد می‌فرماید: بطور کلی صحت معاملات در بازار فارکس متوقف بر رعایت ضوابط شرعی و قانونی است.

وی در ادامه افزود: بنا به گفته برخی کارشناسان، کارگزاران بازار فارکس دو دسته‌اند، دسته اول که اکثر مدعیان کارگزاری از این دسته‌اند، صرفاً یک صفحه مجازی در فضای اینترنت تشکیل داده‌اند و حضور واقعی در بازار ارز ندارند، این گروه پول مشتریان را دریافت و برای اهداف و برنامه‌های خود استفاده می‌کنند و فقط یک صفحه اینترنتی

برای مشتری اختصاص می‌دهند که مشتری در آن مشغول معاملات به ظاهر ارزی می‌شود، بنابراین معاملات انجام شده غیر واقعی و باطل است و موجب ملکیت درآمد حاصله نمی‌شود.

صالحی تصریح کرد: دسته دوم کارگزاران واقعی هستند که حضور واقعی در بازار ارز دارند و با پول مشتری اقدام به خرید و فروش ارز می‌کنند که با رعایت ضوابط شرعی و قانونی، فی نفسه اشکال ندارد، ولی باید توجه شود که معاملات باید به صورت واقعی و خرید و فروش ارز باشد، بنابراین اگر کسب درآمد براساس پیش بینی نوسانات قیمت ارز باشد مشروع نیست. معاملات اهرمی که با اعتبار گرفتن از کارگزار انجام می‌شود، اگر ماهیت قرض همراه با سود داشته باشد، ربا و حرام است.

مبلغ تخصصی دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان تصریح کرد: آیت‌الله سیستانی پیرامون بازار فارکس اجازه ورود در چنین معاملات را نمی‌دهند، همچنین نظر آیت‌الله صافی گلپایگانی در خصوص بازار فارکس این است که از آنجایی که معامله در بازار مذکور صوری است؛ لذا معاملات واقعه در آن صحیح نمی‌باشد. آیت‌الله مکارم شیرازی نیز می‌فرمایند با توجه به این‌که فارکس شرایط شرعیه معاملات را ندارد جایز نیست. حضرت آیت‌الله نوری‌همدانی هم فتوا می‌دهند که بازار فارکس و معاملات آن صورت شرعی ندارد.

وی در پایان با تأکید بر ضرورت توجه مقلدان به فتاوی مراجع تقلید خود، اظهار کرد: با توجه به اشکالاتی که بازار فارکس دارد و به آن اشاره شد افراد در ورود به این بازار اینترنتی هوشیارانه عمل کرده و فریب ظاهر بزرگ کرده آن را نخورند و جهات شرعی آن را مورد توجه قرار داده تا انسان دچار معاملات حرام و باطل نشود.